

32 HOT SPOT

TRANS SPED - mereu în avangarda procesului de transformare digitală

interviu cu Camelia Ivan, CEO, TRANS SPED

1 EDITORIAL

O PRIMĂ INIȚIATIVĂ JURNALISTICĂ NOTABILĂ PE FRONȚUL LUPTEI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR

Elena Hach, procuror DNA

TURNUL DE CONTROL

- 4** PREVENIREA ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR, MISIE GREA
- 10** CU CASH-UL LA PUTERE, RISCURILE CREȘC
- 14** SUPRAVEGHEREA ȘI CONTROLUL – COMPONENTELE DE BAZĂ ALE RESPONSABILITĂȚII ONPCSB
- 17** CUM SE FAC SCHIMBURILE DE INFORMAȚII LA NIVEL GLOBAL ȘI EUROPEAN
- 18** EVALUAREA NAȚIONALĂ A RISCURILOR DE SPĂLARE A BANILOR ȘI FINANȚARE A TERORISMULUI - INSTRUMENT EFICIENT DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR
Lect. univ. dr. **Cătălin Ploae**, consilier al președintelui Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor

PROFESIILE LIBERALE FAȚĂ CU FENOMENUL

- 20** MĂSURILE DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR ȘI A TERORISMULUI, SUB LUPA EVALUATORILOR
Radu Călin Timbuș, președinte ANEVAR

- 22** CONSILIERUL ÎN PROPRIETATE INDUSTRIALĂ ȘI PREVENIREA SPĂLĂRII BANILOR PRIN INTERMEDIUL DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ
Av. prof. dr. **Marius Cezar Pantea**, vicepreședinte, Camera Națională a Consilierilor în Proprietate Industrială din România

- 24** PRINCIPALA MIZĂ ESTE ACEEA DE A SPORI GRADUL DE TRANSPARENTĂ ÎN CEEA CE PRIVEȘTE BENEFICIARUL REAL ȘI PROPRIETATEA ASUPRA SOCIETĂȚILOR
Interviu cu **Simona Miloș**, președinte, Institutul Național pentru Pregătirea Practicienilor în Insolvență

- 26** SUNTEM ÎN PLIN PROCES DE STABILIRE ȘI CONȘTIENȚIZARE A INSTRUMENTELOR DE FOLOSIT ÎMPOTRIVA SPĂLĂRII BANILOR ȘI A FINANȚĂRII TERORISMULUI
Interviu cu **Niculăe Bălan**, președinte, Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România

- 28** MIC GHID DE BUNE PRACTICI PENTRU EXPERTII CONTABILI JUDICIARI
Aurel Andrei, expert contabil judiciar, președinte, Filiala CECCAR București

OPINIA SPECIALISTULUI

- 36** SPĂLAREA DE BANI. OBLIGAȚIA DE RAPORTARE A UNOR TRANZACȚII VS OBLIGAȚIA DE SESIZARE A UNEI FAPTE PENALE
Av. **Gabriel Albu**, Av. **Mihai Morar**

- 38** UN POSIBIL REVIRIMENT JURISPRUDENȚIAL: OBLIGAȚIILE AVOCAȚILOR DE RAPORTARE ÎN MATERIA SPĂLĂRII BANILOR. ÎNCALCĂ ACESTE DISPOZIȚII ARTICOLELE 7 ȘI 47 DIN CARTĂ?
Av. **Manuela Gornoviceanu**, Managing Associate, Țuca Zbârcea & Asociații

- 44** PREVENIREA FRAUDEI SAU COMBATERE A FRAUDEI? PREVENIREA FRAUDEI SAU COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR?
Av. **Gabriel Birș**, Co-Managing Partner, Birș Goran

- 48** PROFESIONISTUL ÎN CONTABILITATE, ÎN PRIMA LINIE DE LUPTĂ PENTRU COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI ÎN ANUL 2023
Dr. **Marcel Vulpoi**, director general, Vulpoi & Toader Management

- 52** PRIMUL AVOCAT CARE A OBTINUT ACREDITAREA CERTIFIED FRAUD EXAMINER DEZVĂLUIE SENSUL INVESTIGAȚIILOR CORPORATIVE ÎN ROMÂNIA
Interviu cu av. **Andrei Croitoru**, act Legal Botezatu Estrade Partners

OFICIUL NAȚIONAL DE PREVENIRE ȘI
COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR

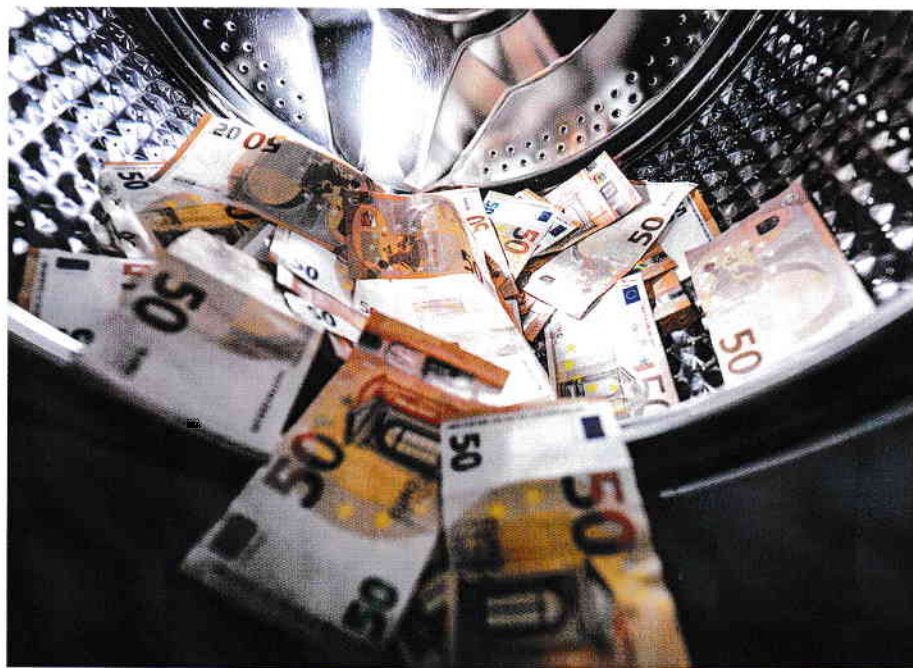
Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor (ONPCSB) este o instituție fundamentală a statului român, o unitate de Informații financiare (FIU) de tip administrativ, cu rol de lider în elaborarea, coordonarea și implementarea sistemului de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului.

ONPCSB și-a început activitatea încă din anul 1999, funcționând ca organ cu personalitate juridică, independent și autonom din punct de vedere operațional și funcțional, în subordinea Ministerului Finanțelor. Misiunea sa de bază este urmărită și îndeplinită prin primirea, analiza, prelucrarea și diseminarea informațiilor cu caracter financiar, supravegherea și controlul, conform legii, al entităților raportoare.

Date relevante despre activitatea Oficiului, mai rar aduse în atenția generală, am putut desprinde din cel mai recent Raport de activitate, cel pe anul 2021, cu precizarea că informațiile pentru anul abia încheiat, 2022, nu sunt deocamdată finale și nici publice.

Oricum, Raportul în cauză, din care am sintetizat informațiile relevante, supune atenției cititorilor o activitate prodigioasă și deoalează concentrarea instituției pentru atingerea țintelor asumate și conformarea la rigorile europene în materie.

Prevenirea și combaterea spălării banilor, misie grea

Anul 2021 a adus numeroase provocări determinate de necesitatea achitării, în condiții de eficiență, a sarcinilor instituționale, în condițiile restrictive determinate de criza sanitară. Pentru ONPCSB, o importantă lecție a anului respectiv a fost, fără îndoială, înțelegerea rolului digitalizării instituției, fapt ce a determinat preocupări majore ale instituției pentru demararea procedurilor de achiziționare a unor tehnologii hard și soft performante, adaptate la noile condiții de lucru, care să asigure livrarea către partenerii instituționali, români sau străini, a unui produs informațional de înaltă calitate și complexitate.

Altfel, cea mai importantă provocare a anului 2021 a constat în alinierea cadrului legal național la prevederile dreptului european în materia prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului și evitarea, pe această cale, a unei proceduri litigioase de infringement

deschise de Comisia Europeană împotriva României, având ca obiect transpunerea incorectă a Directivei (UE) 2018/843.

Un alt obiectiv major atins în prima parte a anului 2021 a fost, fără îndoială, adoptarea de către Guvernul României a unui nou Regulament de organizare și funcționare a Oficiului, în măsură să răspundă exigențelor impuse pe plan internațional, referitoare la independența și autonomia operațională și funcțională a unităților de informații financiare. Realizarea acestui obiectiv a avut ca efect imediat închiderea Runderi a 4-a de Evaluare mutuală a României în cadrul MONEYVAL și deschiderea Runderi a 5-a.

În mod natural, instituția a trecut printr-un amplu proces de reorganizare care a necesitat, pe tot parcursul anului, elaborarea și implementarea legislației secundare, aprobată la nivelul Oficiului, în scopul organizării executării prevederilor legale de nivel primar, dar și elaborarea

unei noi Strategii operaționale a ONPCSB pentru perioada următoare.

Pentru a răspunde acestor cerințe, în anul 2021, Oficiul a inițiat și finalizat numeroase demersuri de legiferare, pe care le-a prezentat și susținut în fața forurilor decizionale: Parlament, Guvern, Ministerul Finanțelor.

La fel de importantă ca și activitatea de legiferare, dezvoltarea capacității instituției de cooperare cu partenerii interni sau externi a constituit un obiectiv major al activității Oficiului în anul 2021.

INTELLIGENCE - DIMENSIUNI OPERAȚIONALE

Activitatea de intelligence financiar ocupă ponderea cea mai mare a activităților desfășurate la nivelul Oficiului - unitatea de informații financiare a României.

Analiza financiară efectuată în cadrul instituției, în toate componentele sale - operațional, strategic sau statistic, constituie cadrul de realizare a produsului informațional livrat de Oficiu partenerilor instituționali interni sau externi și a fost fundamentată pe rezultatele și concluziile SNRA - REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on the assessment of the risk of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border activities - Brussels, 24.07.2019.

În conformitate cu prevederile legislației naționale, Oficiul primește rapoartele prevăzute de actul normativ, precum și alte informații de la entități raportoare,

autorități și instituții publice în legătură cu spălarea banilor, infracțiuni generatoare de bunuri supuse spălării banilor și finanțarea terorismului.

Rapoartele de tranzacții suspecte (RTS) se transmit Oficiului atunci când entitățile raportoare cunosc, suspectează sau au motive rezonabile să suspecteze că bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni sau au legătură cu finanțarea

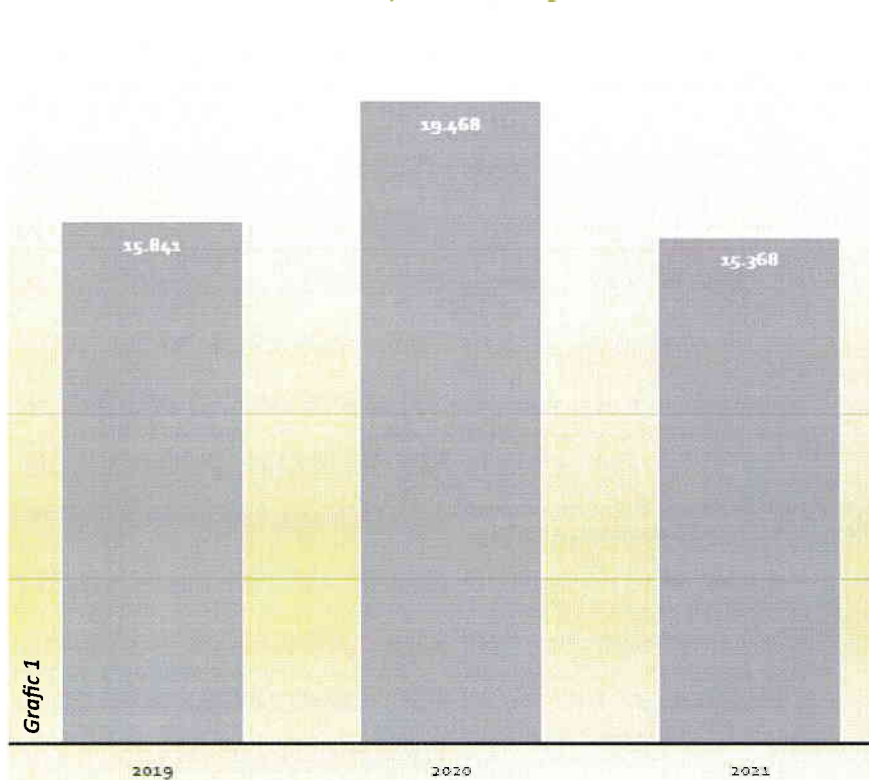
terorismului sau informațiile pe care entitatea raportoare le deține pot folosi pentru impunerea prevederilor legii (Grafic1). Astfel, totalul cazurilor înregistrate la Oficiu în anul 2021 a fost de 15.368.

Așadar, numărul cazurilor primite de Oficiu în perioada de referință a înregistrat o creștere în anul 2020, pe fondul modificării recente a prevederilor legale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

În ceea ce privește numărul de rapoarte de tranzacții suspecte transmise de principalele entități raportoare, în ultimii trei ani, acesta a variat conform Graficului 2.

Privită în ansamblu, această categorie de rapoarte confirmă faptul că și în anul 2021, sistemul financiar și-a menținut poziția de principal furnizor de informație pentru sistemul național de luptă împotriva spălării banilor și finanțării terorismului. Astfel, instituțiile de credit alături de serviciile de transfer rapid de fonduri rămân cei mai semnificativi contribuitori cu informație financiară.

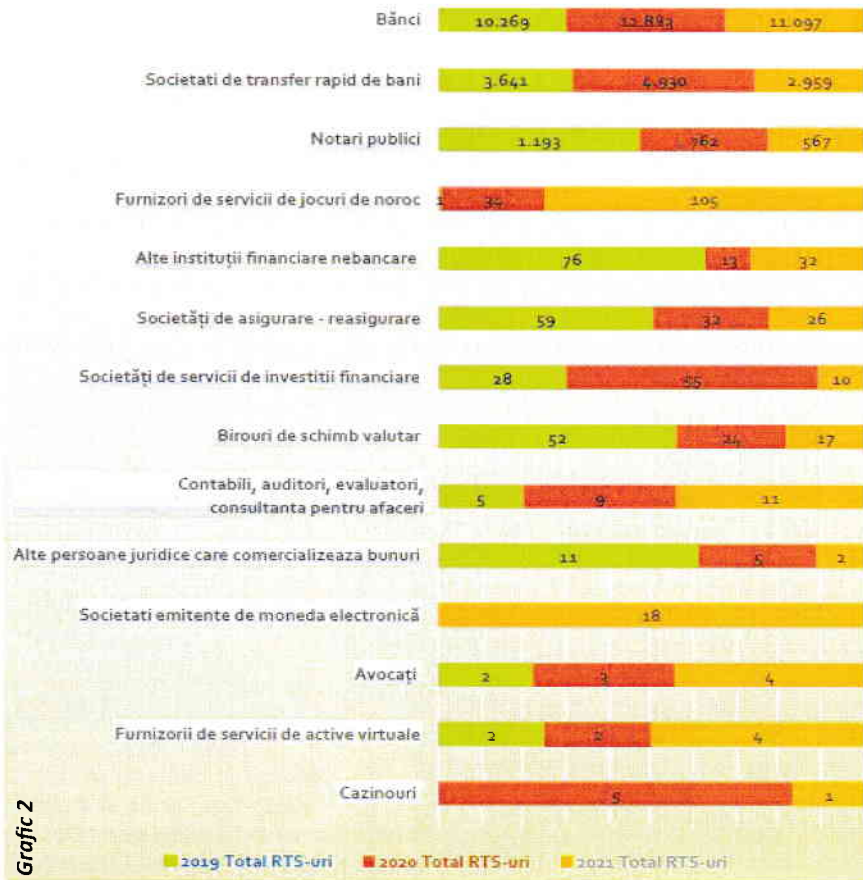
Evoluția numărului de RTS-uri și informații primite de Oficiu în perioada 2019 - 2021

Grafic 1

Evoluția numărului de RTS-uri primite de Oficiu în perioada 2019 - 2021, de la principalele categorii de entități raportoare

EVALUAREA RISCULUI

Volumul în creștere al rapoartelor de tranzacții suspecte primite de Oficiu a condus la nevoia de a ajusta procesele de analiză, în vederea aplicării instrumentelor analitice față de acele rapoarte care sunt identificate cu risc crescut din punctul de vedere al spălării banilor sau finanțării terorismului. În acest context, în cursul anului 2021 a fost aprobat Manualul de primire, analiză, prelucrare și diseminare a informațiilor cu caracter financiar, în baza căruia fiecărui RTS i se stabilește nivelul de risc asociat în baza unor indicatori specifici. Principalele riscuri în sectoarele vizate de evaluarea supranațională a riscurilor sunt:

1. Activele în numerar și cele similare

Deși preferința pentru tranzacțiile cu numerar este în scădere în rândul consumatorilor, numerarul rămâne

instrumentul de spălare a banilor preferat de infractori, deoarece aceștia îl pot utiliza pentru a transfera fonduri rapid dintr-un loc în altul, inclusiv pe cale aeriană. Utilizarea numerarului este principalul factor declanșator pentru întocmirea rapoartelor de tranzacții suspecte. Infractorii care acumulează încasări în numerar încearcă să le mute în locuri unde acestea pot fi mai ușor integrate în economia legală, și anume locuri caracterizate de utilizarea predominantă a numerarului, de o supraveghere laxă a sistemului financiar și de reglementări stricte privind secretul bancar.

2. Sectorul financiar

La nivelul Uniunii Europene au fost constatate deficiențe în ceea ce privește mecanismele de combatere a spălării banilor și de apărare ale instituțiilor de credit, fiind subliniate dificultățile asociate

diferitelor abordări ale supravegherii în materie de combatere a spălării banilor/ combatere a finanțării terorismului la nivel național.

În plus, subsectoare sau produse financiare care au de-a face cu numerarul (de exemplu, casele de schimb valutar, transferurile de fonduri și unele produse de tip monedă electronică) prezintă încă riscuri semnificative de spălare a banilor, în special în cazul unui comportament lipsit de scrupule din partea terților care acționează pe canalele lor de distribuție, ca agenți sau distribuitori.

Utilizarea noilor tehnologii (FinTech) care permit tranzacții rapide și anonime și relații de afaceri desfășurate tot mai mult la distanță, deși aduce beneficii considerabile, poate prezenta un risc mai ridicat, dacă nu se iau măsuri eficiente de precauție privind clientela și de monitorizare a tranzacțiilor la nivelul întregului canal de distribuție.

3. Sectorul nefinanciar și produsele aferente - Întreprinderi și profesii nefinanciare desemnate

Producătorii, distribuitorii, practicienii în domeniul dreptului și alte instituții nefinanciare atrag din ce în ce mai mult atenția potențialilor „spălători” de bani. Prin urmare, expunerea sectorului la riscuri este considerată a fi, în general, semnificativă spre foarte semnificativă. Incapacitatea de a identifica beneficiarul real asociat unui client pare a fi principala deficiență care afectează acest sector. Atunci când intră într-o relație de afaceri, unele părți nu înțeleg întotdeauna corect conceptul de „beneficiar real” sau nu reușesc să verifice identitatea acestuia. De asemenea, se pare că sectorul imobiliar este, la rândul său, tot mai expus la riscuri semnificative de spălare a banilor. Alte mijloace comune de spălare a veniturilor sunt suprafacturarea în schimburile comerciale și împrumuturile fictive.

4. Sectorul jocurilor de noroc

Expunerea anumitor produse de jocuri de noroc la riscul de spălare a banilor este considerată a fi semnificativă. Pentru jocurile de noroc online, expunerea la risc este ridicată din cauza unui număr

foarte mare de fluxuri de tranzacții și a lipsei interacțiunii directe. Deși cazinourile prezintă în mod inerent o expunere ridicată la riscuri, includerea lor în cadrul privind combaterea spălării banilor/combateră finanțării terorismului din 2005 a avut un efect de atenuare a riscului.

Loteriile și aparatele de joc (din afara cazinourilor) prezintă un nivel moderat de risc de spălare a banilor/finanțare a terorismului.

5. Colectarea și transferurile de fonduri prin intermediul organizațiilor non-profit

Scenariul de risc este legat de colectarea și transferurile de fonduri efectuate de organizațiile non-profit de la și către parteneri/beneficiari atât în cadrul Uniunii, cât și în afara acesteia.

Analiza riscurilor din perspectiva amenințărilor este complicată de diversitatea sectorului. „Organizațiile non-profit sugestive” prezintă o anumită vulnerabilitate, deoarece pot fi infiltrate de organizații criminale sau teroriste, care pot ascunde beneficiarul real, îngreunând trasabilitatea colectării fondurilor.

Unele tipuri de „organizații non-profit furnizoare de servicii” sunt vulnerabile într-un mod mai direct, având în vedere natura intrinsecă a activității lor. Aceasta este urmarea faptului că organizațiile respective pot implica finanțarea către și dinspre zonele de conflict sau țările terțe identificate de Comisie ca prezentând deficiențe strategice în regimurile lor privind combaterea spălării banilor/combateră finanțării terorismului.

6. Produe/sectoare noi

Pe lângă FinTech, platformele de schimb și furnizorii de portofele digitale, fotbalul profesionist, porturile libere și sistemele de acordare a cetățeniei și a dreptului de ședere pentru investitori („pașapoarte/vize de aur”) au fost identificate ca noi sectoare care prezintă riscuri.

ANALIZA OPERAȚIONALĂ

Analiza operațională constă în analiza unor date și informații de natură financiară, cu scopul de a identifica indicii de săvârșire a infracțiunii de spălare a banilor, a infrac-

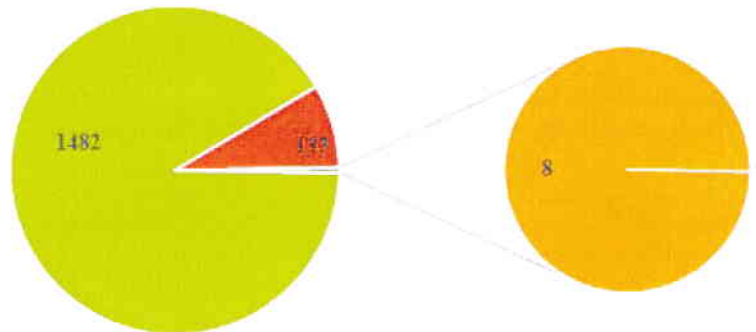
țiunilor predicat asociate sau a finanțării terorismului. Astfel, datele și informațiile deținute sau obținute de Oficiu sunt supuse unei examinări amănunțite pentru a se putea identifica persoane, bunuri și grupuri infracționale implicate în anumite activități sau tranzacții concrete; legăturile între persoanele implicate în tranzacții și posibile produse infracționale, fapte de spălare de bani, infracțiuni predicat asociate sau de finanțare a terorismului.

Rolul proactiv al Oficiului, susținut și de recomandările emise la nivel internațional în materia spălării banilor și finanțării terorismului, precum și de necesitatea de stopare a efectuării unor tranzacții, mai înainte ca fonduri ilicite să pătrundă în circuitul financiar sau non-financiar intern sau să fie externalizate, s-a menținut și la nivelul anului 2021, astfel că o atenție deosebită a fost atribuită rapoartelor de tranzacții suspecte conținând operațiuni neefectuate. În acest sens, Oficiul a contribuit la sprijinirea organelor de aplicare a legii în eforturile de identificare, urmărire, blocare și ulterior sechestrare a fondurilor provenind din activități ilicite.

În cursul anului 2021, Oficiul a primit de la entitățile raportoare, înainte de efectuarea operațiunilor, 1.532 de rapoarte de tranzacții suspecte, din care 50 au conținut tranzacții blocate la nivelul entităților raportoare, iar pentru 1.482 de rapoarte a fost necesară emiterea unei decizii din partea Oficiului.

În acest context, în 133 de cazuri s-a decis suspendarea efectuării tranzacției pentru o perioadă de 48 ore, iar pentru 8 cazuri s-a

Măsuri luate în cazul RTS-urilor conținând tranzacții neefectuate

- Total RTS-uri cuprinzând tranzacții neefectuate.
- Număr cazuri în care s-a dispus măsura suspendării efectuării tranzacției pentru o perioadă de 48 h
- Număr cazuri în care PICCJ a decis prelungirea suspendării efectuării tranzacției, pentru o perioadă de 72 h

Grafic 3

dispus de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție măsura prelungirii suspendării efectuării tranzacției cu 72 de ore, la solicitarea instituției. Totodată, întrucât nu s-a confirmat suspiciunea raportată, Oficiul a decis încetarea suspendării efectuării tranzacției înainte de expirarea termenului de 48 de ore, în 24 de cazuri. Analiza operațională are în vedere și vulnerabilitățile majore la care sunt expuse sectoarele cu risc identificate la nivelul Uniunii Europene, așa cum au rezultat din evaluarea supranațională a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, astfel:

- Infractorii ar putea utiliza structuri corporative complexe înregistrate în țări terțe, având în vedere că registrele prevăzute în Directiva privind combaterea spălării banilor acoperă numai entitățile juridice și construcțiile juridice din statele membre.
- Infractorii ar putea folosi în mod intenționat informații sau documentații false pentru a-și ascunde identitatea.
- Registrele naționale privind beneficiarii reali ar putea avea puncte slabe în ceea ce privește punerea în aplicare tehnică sau gestionarea. Infractorii și-ar putea muta activitatea în statele membre cu un cadru mai puțin eficace.

De asemenea, evaluarea supranațională a riscurilor arată că toate sectoarele identificate ca având risc de spălare a banilor și de finanțare a terorismului sunt expuse unor vulnerabilități suplimentare:

- infiltrarea infractorilor - infractorii pot deveni proprietari ai unei entități obligate sau pot identifica entități obligate dispuse să îi